

Bài 38 QUỐC TẾ THỨ NHẤT VÀ CÔNG XÃ PA-RI 1871

(1 tiết)

I - MỤC TIÊU BÀI HỌC

1. Về kiến thức

Giúp HS nhận thức được :

– Sự ra đời của Hội liên hiệp lao động quốc tế (Quốc tế thứ nhất) là kết quả tất yếu của sự phát triển của phong trào công nhân quốc tế và những đóng góp tích cực của C.Mác và Ph.Ăng-ghe-n.

– Đây là tổ chức quốc tế đầu tiên có tính chất quần chúng của giai cấp vô sản, góp phần đưa phong trào cách mạng của giai cấp vô sản thế giới ngày một lớn mạnh.

– Sự thành lập Công xã Pa-ri và những thành tựu to lớn của Công xã.

– Ý nghĩa và những bài học lịch sử của Công xã Pa-ri.

2. Về tư tưởng, tình cảm

Giáo dục tinh thần quốc tế vô sản và chủ nghĩa anh hùng cách mạng, củng cố niềm tin vào thắng lợi của sự nghiệp cách mạng của giai cấp vô sản.

3. Về kĩ năng

Rèn luyện kĩ năng phân tích, đánh giá các sự kiện lịch sử.

II - NHỮNG ĐIỀU CẦN LƯU Ý

1. Về nội dung

Theo phân phối chương trình, bài này chỉ giảng trong 1 tiết mặc dù nội dung khá phong phú và nhiều sự kiện quan trọng. Do vậy, GV cần chọn lọc những kiến thức thật cơ bản để giúp HS nắm được những kiến thức chủ yếu, đó là :

– Hoàn cảnh ra đời của Quốc tế thứ nhất.

– Vai trò của tổ chức này trong cuộc đấu tranh chống các trào lưu tư tưởng phi vô sản và đoàn kết lực lượng vô sản quốc tế dưới ngọn cờ của chủ nghĩa Mác vì sự nghiệp giải phóng những người lao động khỏi mọi áp bức, bóc lột.

– Thấy được Công xã Pa-ri là nhà nước kiểu mới thông qua những chính sách tiến bộ mà nó đã làm được nhằm phục vụ lợi ích của người lao động.

(Đây là phần trọng tâm của bài, do vậy, GV cần dành nhiều thời gian hơn khi giảng về nội dung này).

2. Về phương pháp

Kết hợp sự làm việc giữa thầy và trò để nâng cao hiệu quả tiếp thu bài của HS.

III - THIẾT BỊ, TÀI LIỆU DẠY — HỌC

- Sơ đồ bộ máy Công xã Pa-ri.
- Tài liệu đọc thêm về Quốc tế thứ nhất và Công xã Pa-ri.

IV - GỢI Ý TIẾN TRÌNH TỔ CHỨC DẠY — HỌC

1. Giới thiệu bài học

Trong tiến trình của phong trào công nhân quốc tế ở thế kỉ XIX, sự ra đời của *Hội liên hiệp lao động quốc tế* (còn gọi là Quốc tế thứ nhất) và sự thành lập Công xã Pa-ri là những mốc quan trọng, đánh dấu bước trưởng thành của giai cấp công nhân. Để giúp chúng ta hiểu rõ quá trình ra đời và nội dung hoạt động của những tổ chức này, đó là nội dung chính của bài học hôm nay.

2. Tổ chức các hoạt động dạy và học

1 - QUỐC TẾ THỨ NHẤT

Mục 1. Hoàn cảnh ra đời

– Cuối thập niên 50 – đầu thập niên 60 của thế kỉ XIX, phong trào công nhân được phục hồi ở Anh, Pháp, Đức... song nhìn chung vẫn trong tình trạng phân tán và chịu ảnh hưởng của nhiều khuynh hướng phi vô sản.

Năm 1858, cuộc đấu tranh đòi ngày làm việc 8 giờ của công nhân Anh đã góp phần đẩy mạnh sự thống nhất của phong trào, thành lập Hội đồng các công đoàn Luân Đôn tuy rằng hoạt động của nó không vượt ra khỏi ảnh hưởng của chủ nghĩa nghiệp đoàn. Năm 1863, lần đầu tiên công nhân Đức thành lập Liên minh công nhân toàn Đức nhưng chịu ảnh hưởng của "chủ nghĩa Lát-xan" – chủ nghĩa xã hội tiểu tư sản đầy tác hại.

Qua thực tế đấu tranh, công nhân dần nhận thức được rằng, tình trạng biệt lập của phong trào ở mỗi nước đã hạn chế kết quả đấu tranh của họ. Do đó, yêu cầu đặt ra là phải thành lập một tổ chức cách mạng quốc tế để đoàn kết và lãnh đạo phong trào công nhân các nước – Hội Liên hiệp lao động quốc tế được ra đời.

GV hướng dẫn HS quan sát bức tranh "Buổi lễ tuyên bố thành lập Quốc tế thứ nhất" trong SGK và đọc đoạn tường thuật sau để các em hình dung được quang cảnh của buổi lễ :

"Ngày 28-9-1864, một cuộc mít tinh lớn được tổ chức tại Luân Đôn, 2000 người tham dự, gồm đại biểu công nhân Anh, Pháp, Đức và nhiều nước khác. Nhiều nhà hoạt động cách mạng nước ngoài sống ở Luân Đôn cũng tham dự. C.Mác được mời dự mít tinh và tham gia Đoàn chủ tịch. Với niềm phấn khởi vô song, những người dự mít tinh thông qua quyết nghị thành lập Hội liên hiệp lao động quốc tế, tức Quốc tế thứ nhất".

Mục 2. Hoạt động của Quốc tế thứ nhất

GV cần nhấn mạnh : Hoạt động của Quốc tế thông qua các đại hội với những nội dung sau :

– Đấu tranh chống các trào lưu tư tưởng phi vô sản, đó là : *tư tưởng của phái Pru-đông ở Pháp* (chủ trương giải quyết những vấn đề xã hội theo con đường hoà bình thông qua những biện pháp kinh tế thuần tuý, phủ nhận đấu tranh chính trị và mọi hình thức nhà nước, kể cả chuyên chính vô sản) ; *phái Lát-xan ở Đức* (hướng cuộc đấu tranh của công nhân vào những mục tiêu kinh tế, phản đối hình thức đấu tranh chính trị và chỉ chủ trương thông qua con đường bầu cử để đưa đại biểu công nhân chiếm đa số trong nghị viện...) ; *phái Ba-cu-nin ở Nga* (đề cao hành động tự phát của quần chúng, phản đối mọi hình thức nhà nước, kể cả nhà nước cách mạng của giai cấp vô sản – còn gọi là phái vô chính phủ) ; *chủ nghĩa công đoàn Anh* (chủ trương hạn chế sự hoạt động của công đoàn trong việc đấu tranh cho những cải cách nằm trong khuôn khổ của chủ nghĩa tư bản).

Thông qua những cuộc đấu tranh đó, giai cấp công nhân ngày càng hiểu rõ vai trò, sứ mạng lịch sử của mình để có hướng đi đúng đắn.

– Về ý nghĩa lịch sử của Quốc tế thứ nhất, GV cần phân tích thêm : Đây là tổ chức quốc tế đầu tiên của công nhân được thành lập theo những nguyên tắc của chủ nghĩa cộng sản khoa học. Nó đã chỉ cho công nhân thấy rằng, phải biết kết hợp đấu tranh kinh tế với đấu tranh chính trị, đặt cơ sở cho cuộc đấu tranh vì chủ nghĩa xã hội của giai cấp vô sản quốc tế.

II - CÔNG XÃ PA-RI 1871

Mục 1. Cuộc cách mạng 18-3-1871 và sự thành lập Công xã

Về nguyên nhân cuộc cách mạng 18-3-1871, GV cần phân tích những ý sau đây :

– Chiến tranh Pháp – Phổ năm 1870 không chỉ dẫn tới việc hoàn thành thống nhất nước Đức, mà còn đưa lại hậu quả nghiêm trọng khác là làm cho mâu thuẫn giai cấp vốn đã sâu sắc ở Pháp càng thêm gay gắt (do Pháp đã đầu tư phần lớn

nguồn nhân lực, vật lực cho cuộc chiến tranh này với hi vọng sẽ giành chiến thắng, nhưng cuối cùng lại bại trận), dẫn tới cuộc khởi nghĩa ngày 4-9-1870, Đế chế II bị lật đổ.

– Lợi dụng sự non yếu về tổ chức của giai cấp công nhân, giai cấp tư sản Pháp đã đoạt lấy thành quả cách mạng của quần chúng, lên nắm chính quyền. Sự phản bội của giai cấp tư sản Pháp (đầu hàng Đức để có điều kiện đàn áp phong trào cách mạng trong nước) đã buộc công nhân và quần chúng lao động Pa-ri đứng lên làm cuộc cách mạng 18-3-1871, lật đổ chính quyền tư sản, thành lập Công xã. Lần đầu tiên trên thế giới, chính quyền thuộc về giai cấp vô sản.

Mục 2. Công xã Pa-ri – Nhà nước kiểu mới

Sau khi trình bày những nội dung cơ bản trong SGK, GV cần nhấn mạnh : Căn cứ vào thành phần, tổ chức hoạt động của Hội đồng Công xã và mối quan hệ chặt chẽ giữa công xã với quần chúng, cũng như những chính sách kinh tế – xã hội của nhà nước mới, có thể khẳng định rằng, đây là chính quyền của những người lao động, một chính quyền do dân bầu ra và phục vụ cho quyền lợi của dân. Nếu trước Công xã Pa-ri, vấn đề chuyên chính vô sản mới được đề cập về mặt lí thuyết, thì đến lúc này, nó được cụ thể hoá trong tổ chức bộ máy nhà nước, trong các chính sách của chính quyền mới.

– Sự thất bại của Công xã Pa-ri là không tránh khỏi trong điều kiện lịch sử bấy giờ, song công xã đã để lại cho giai cấp vô sản những bài học về tổ chức và lãnh đạo, về sự liên minh và đoàn kết các tầng lớp nhân dân trong cuộc đấu tranh chống áp bức.

3. Sơ kết bài

Để củng cố bài, GV nhấn mạnh những nội dung sau :

– Quốc tế thứ nhất ra đời và những hoạt động của nó đã đánh dấu một bước tiến quan trọng của phong trào công nhân ; nhấn mạnh công lao của C.Mác đối với tổ chức quốc tế này.

– Những chính sách tiến bộ của Công xã Pa-ri đã thể hiện bản chất của nhà nước mới – nhà nước vô sản, đáp ứng nguyện vọng của đa số người lao động.

Bài tập về nhà, HS cần học kĩ bài trong SGK và đọc trước *Bài 39* – "Quốc tế thứ hai" để chuẩn bị cho giờ học sau.

V - TÀI LIỆU THAM KHẢO

Lễ tuyên bố thành lập Công xã Pa-ri

Ngày 28 tháng 3, Công xã Pa-ri – một tổ chức nhà nước kiểu mới đầu tiên trong lịch sử loài người, đã cử hành nghi lễ long trọng tuyên bố chính thức ra đời. Trước Toà Thị chính, người ta dựng lên một Chủ tịch đài rất lớn. Trên quảng trường, tập hợp mấy chục vạn người từ các nơi kéo về. Một lá cờ đỏ rất lớn tung bay trên nóc Toà Thị chính và giữa rừng người. Một trăm tiểu đoàn quân Tự vệ oai phong lẫm liệt, nắm chặt tay súng, xung quanh là những khẩu pháo lớn bóng loáng. Những ngọn cờ đuôi nheo, cờ tam giác có tua viền... tiêu biểu cho chính quyền nhân dân, phấp phới trước Chủ tịch đài. Đội quân nhạc tấu lên bản "Mác-xây-e" và "Khúc quân hành".

Đến 4 giờ chiều, các uỷ viên công xã khoác dải băng đỏ chéo qua người bước lên Chủ tịch đài ; quần chúng lập tức yên lặng. Một vị đại biểu trên Chủ tịch đài phát biểu. Ông nói : "Tôi nhân danh nhân dân tuyên bố thành lập Công xã". Cùng một lúc, các loạt pháo đều nổ, tiếng vỗ tay vang lên, mấy chục vạn người cùng nhau hô lớn : "Công xã muôn năm !". Các tiểu đoàn vũ trang trật tự diễu qua Chủ tịch đài chào tượng nữ thần Cộng hoà...

(Theo : *102 sự kiện nổi tiếng thế giới*,
NXB Văn hoá thông tin, H., 2001)